

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Hol lakott Petőfi a régi Pesten?*

Forrás:

Bp
(Hely)

1922. 12. 31.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(O)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Petőfi Sándor

Idő

"1922"

Személy

Hol lakott Petőfi a régi Pesten?

**Petőfielemlékek a belvárosi utcákban — Emléktáblával jelölik meg Petőfi lakásait
Petőfiről nevezik el a mai Koronaherceg-utcát**

(A Nemzeti Újság tudósítójától.) 1922. Szilveszter éjszakáján gázkandelaberek fognak lobogni Budapest utcáin és ünneplő gyertyák gyulnak az ablakokban, hirdetni, hogy *Petőfi a főváros külön büszkesége*. Kiskőrös vallja szülőföldének a legnagyobb magyar lírikust, Félégyházán fogta fel az első impressziókat a kis fiu nyíló értelmé, Aszódon ismerte meg a tudomány elemeit, — ám az ősi Pest falai közt élte le *élete legnagyobb és legtündöklőbb szakát* és rajongó ifju társaival itt indította el a 48-as idők nagy mozgalmait. Az akkor még csak bimbóba pattanó pesti irodalmi élet váltotta ki belőle legszebb verseit és az ódivatú belvárosi házak még látták a költőt, amint a *Pilvax*-ba vagy a *Zenélő órá*-ba ment, vagy éjjelente andalgott a hepehupás és girbegurba utcákon...

... A negyvenes évek Pestje de messze volt a mai világváros külsejétől. A kilométeres körutak és sugárutak helyett rendszertelen zugutcák tönktelegére világítottak le esténként oh nem a fényes ivlmpák, hanem a pislogó olajlámpák. A *Hatvani-utca*, melyet a szabadságharc forró napjaiban *Március 15-ike-utca* néven neveznek el, hogy azután a *Kossuth Lajos-utca* nevet vegye fel — volt Pest főútja.

A *Hatvani-utca* mellett a régi Pest élete a legélénkebben és a városnak a fővonalán járt legtöbbször *Petőfi Sándor* is.

A *Borz-utca*, a *Zöldfa-utca*, az *Aranykéz-utca*, a *Színház-utca*, a *Galamb-utca*, az *Ujvilág-utca*, a *Három futó-utca*, a *Két szercesen-utca*, a *Három dob-utca*, a *Három király-utca* azok az utcák, amelyek leggyakrabban megfordult költőnk, aki ha néha végigment a *Kék kakas-utca*n, talán nem is sejtette, hogy a szűk és görbe utca valamikor

még az ő nevét fogja viselni...

A *Petőfi-Társaság* főtitkára, *Pakots József* összeállította és még a tavasz folyamán egy közgyűlési interpellációjában felsorolta azokat a házakat, amelyekben *Petőfi* lakott. *Petőfi* 1833-ban, tízéves korában, kerül fel Pestre német szóra. Egy józsefvárosi házmesternél lakott, de adatok nincsenek erről a helyről, 1834—35-ben a piaristák épületében lakott és a latin nyelvet tanulta. 1835—39-ig *nincs Pesten*. 1839 februárban, télen jött vissza, meghasonolva atyjával. A Nemzeti Színháznál statiszta, majd katonának áll be, azután Pápán tanul. Vándorszínész lesz, közben egy-két napra feljön Pestre is. *Véglegesen 1843-ban kerül fel, hogy a Kisfaludy-Társaság kiadásában megjelenő külföldi regénytár számára fordítson*. Ekkor *Fekete Lajos* barátjával az *Országúton*, a mai Múzeum-köruton, alacsony házban, a későbbi Állattani intézet helyén lakott. Utóbb *Váradi Antallal*, *Deák József* ügyvéd segédjénél, a *Zöldfa-utca* 22 alatt lakott nagyon rövid ideig, mikor 1844-ben, a kinos debreceni tél után újra feljön Pestre, *Vörösmarty* ajánlására *Vahot Imre* lapjának,

a *Pesti Divaltlap*nak lett segédszerkesztője és itt szabad lakása volt 1844 szeptemberéig az országúti *Kuneczwalder-házban*, amelynek helyén a *Műgyetemet* emelték.

Az első emeleten lakott itt szűk szobácskában. *Vahot* lapjával 1844-ben Szent Mihály-napján átköltözik a *Hatvani-utca* és *Magyar-utca* sarkán levő *Kölberháza*. Jelenleg ez a ház a *Kossuth Lajos-utca* 19. és *Magyar-utca* 2. számú saroképület. E ház második emeletén lakott *Petőfi*, itt írta a *Helység* *kalapács-át*, a *János vitéz-t* és *vighangu költeményeit*. 1845 elején a *Kecskeméti-utcai Wenckheim-házba* költözött, abba a házba, ahol *Csepő Etelka* meghalt. Itt írta a *Cipruslombok-at*. Áprilisban a *Felvidékre* ment, majd más helyeken fordult meg, míg 1845 szeptemberében *Váradi Antallal* közösen bérelt szobát a *Hatvani-*

utca 6. most *Kossuth Lajos-utca* 10. számú házában, szemközt a Nemzeti Kaszinó épületével. Egy *Takács* nevű becsületes eszmadiánál lakott albérlésben a földszinten. 1843-ban harmadik lakótársnak *Tompa Mihályt* hívták meg, aki velük lakott, míg *bélyei pap* nem lett. *Petőfi* azután falura megy, megjárja *Szatmárt* és *Szendrey Julia* képét hordja szívében. 1846 novemberében a *Hatvani-utcai Jankovich-házba* (most *Kossuth Lajos-utca* 6.) bérel szobát, itt a második emeleten lakott 1847 júliusáig *Pákh Alberttel*. 1847 novemberében mint *házasember* tér meg Pestre és beköltözik az ugynevezett *Schiller-ház* első emeletén levő utcai lakásba, *Dohány-utca* 16. szám alá. Lakása három utcai, egy alkov és egy előszobából és konyhából állott és fizetett érte 650 váltóforintot.

Ezt a lakást *Egressy Gábor* vette ki *Petőfi* számára, akik az egyik utcai szobát *Jókaitak* adták, aki mindaddig itt lakott, míg *Laborfalvy Rózával* titokban meg nem esküdött, amikor *Petőfi*ékkel tudva-velőleg haragba keveredett és a *Svábhegyre* költözött. Ezen a szállásán írta *Petőfi* a *Talpra magyar-t*. Innen 1848 augusztusában költöztek el a *Lövész-utca* és *Bánya-utca* sarkán levő *egyemeletes házba*, itt két hónapig laktak. Ekkor *Petőfi* honvédek ment, elhagyja Pestet és csak 1849 tavaszán jön vissza, lemondván katonai rangjáról, azzal az elhatározással, hogy többé nem megy a haretérre. Beköltöznek a *Kerepesi-út* és *Sip-utca* sarkán levő *Marczibányi-ház* második emeletére, ahol két utcai és egy udvari szobájuk van. Ez volt utolsó lakása Pesten, mert az orosz betörés hírére, július elején, Erdélybe utazik Bem hadseregéhez...

A főváros, megértve az idők szavát, sietett a maga külön hódolatát leróni, kiadta és olcsó áron forgalomba hozta a nagy költő összes költeményeit, amely tétével maradó emlékkövet állított az 1922. év megyéjén. *Lobmayer Jenő* dr. tanácsnok, a szociálpolitikai ügyosztály vezetője, szeretettel buzgólkodik a főváros *Petőfi-kultuszán* és nem eredménytelenül, mert

azokat a házakat, amelyek *Petőfi* életével vonatkozásban vannak, a centennárium kapcsán emléktáblával fogják megjelölni.

Ilyképpen emléktábla jelöli meg a *Pálffy-házat* (*Kossuth Lajos-utca* 3.), amelyben a *Landerer* és *Hecke-*

nast-nyomda volt elhelyezve, ahol *Petőfi* az utcán a Talpra magyar-t először elszavalta, a régi *Pilvax* helyén álló épületet, a mai Astoria-szálló épületét, amelynek helyén a *Kölber-ház* állott, a Dohány-utca 16. szám alatti házat, ahol *Petőfi* ifjúházas korában lakott és a *Kecskeméti-utca* 2. szám alatti házat, a *Wenckheim-palotát*. A főváros egyben átiratilag kereste meg a Fővárosi Közmunkák Tanácsát, kérvén, hogy

a rossz magyarsággal elnevezett Koronaherceg-utcát, ahonnan a márciusi események kiindultak, nevezze el *Petőfi* nevével a mai *Petőfi-utca* helyett.

Ugy tudjuk, hogy a Közmunka Tanács örömmel fogja megragadni az alkalmat, hogy hódolhat *Petőfi* emlékének és az átkeresztelés már a legközelebbi jövőben meg fog történni.

Érdekes, hogy amikor annyi *Petőfi*-emlék fűződik a régi Pest köveihez, a főváros levéltárában alig lelni nyomát *Petőfi*-emléknek. *Gárdonyi* Albert dr., a főváros levéltárának tudós vezetője a centennárium alkalmából kutatást rendezett a poros akták között, ám csak

egyetlen, eddig ismeretlen *Petőfi*-vel kapcsolatban álló okmányt sikerült kikutatnia: annak a jegyzőkönyvnek eredetijét, mely a márciusi események után „csendbizottság” alakítását határozza el, mely bizottságnak tagja volt *Petőfi* Sándor is

és jól ismert kaligrafikus aláírása ebből az alkalomból szerepel a jegyzőkönyv alján. Az érdekes aktát nem ismertetjük részletesebben, mert *teljes egészében benne van* a *Gracza*-féle Szabadságharc történetében. A jegyzőkönyvet a levéltár átküldte a *Fővárosi Múzeumhoz*, mely azt a centennárium alkalmából ki fogja állítani. Mindenesetre érdekes és *Petőfi* életének figyelemreméltó fejezete kerülne megvilágítás alá, ha valaki kikutatná *Petőfi* szereplését ebben a csendbizottságban, melynek hosszabb ideig tagja volt és amely tulajdonképpen az egyetlen kapcsolata volt a költőnek a pesti *magisztrátussal*.